

การเขียนผังกระบวนการ Process Flow Diagram

พรทิพย์ วิริยานนท์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ทราบวิธีการเขียนผังกระบวนการงาน
๒. เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของ FLOWCHART

1. แสดงลำดับขั้นตอนของกระบวนการปฏิบัติงาน
2. แสดงความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆ
ในกระบวนการปฏิบัติงาน
3. ช่วยให้การจัดทำเอกสาร ทำได้ง่ายขึ้น
4. อ่านเข้าใจง่าย ทำให้เห็นภาพรวมของ
การปฏิบัติงาน

การเขียน FLOWCHART

รูปแบบ ของ FLOWCHART

๑. BLOCK DIAGRAMS

ใช้อธิบายกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน เขียนง่าย

๒. STANDARD FLOWCHARTS

มีการใช้สัญลักษณ์มากขึ้น และนิยมเขียนมากที่สุด

๓. FUNCTIONAL FLOWCHARTS

แสดงทิศทางการไหลของกิจกรรม ข้ามหน่วยงาน

เทคนิคการเขียน FLOWCHART

เลือกรูปแบบ FLOWCHART

- * เขียนกิจกรรมต่างๆที่ปฏิบัติอยู่ในกระบวนการ
- * เรียงลำดับกิจกรรมตามขั้นตอน
- * เขียนสัญลักษณ์ ในแต่ละกิจกรรม และเชื่อมด้วยลูกศร
- * ตรวจสอบกับการปฏิบัติงานจริง และแก้ไขให้ถูกต้อง
- * เขียนรายละเอียดเพิ่มเติม ตามรูปแบบที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้เอกสารระเบียบปฏิบัติงานที่ดี

- ★กำหนดทีมเขียนซึ่งมีผู้ใช้เอกสารอยู่ด้วย
- ★มีเอกสารเท่าที่จำเป็น
- ★เขียนให้อ่านเข้าใจง่าย และใช้งานง่าย
- ★เขียนตามที่ปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับข้อกำหนดระบบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
- ★ส่งเสริมการใช้เอกสารและปฏิบัติตามเอกสาร

ข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้เอกสารระเบียบปฏิบัติงานที่ดี(ต่อ)

- ★ ลดข้อขัดแย้งระหว่างเอกสาร และการปฏิบัติจริง มีการทดลองใช้เอกสาร ก่อนประกาศใช้จริง
- ★ ฝึกอบรมผู้ใช้เอกสารทุกคนเป็นอย่างดีก่อนนำไปใช้
- ★ สามารถ ใช้ในการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงาน
- ★ ให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงผลของการไม่ปฏิบัติตามเอกสารระเบียบปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของผังงาน

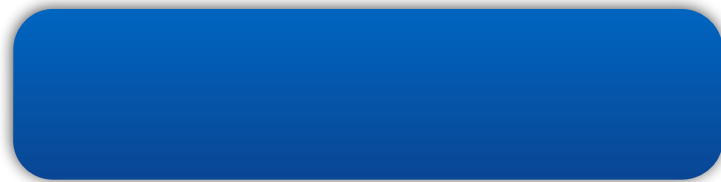
- ★ ทำให้ลำดับขั้นตอนการทำงานได้ง่าย ไม่สับสน
- ★ ช่วยในการตรวจสอบ และแก้ไขได้ง่ายเมื่อมีข้อผิดพลาด
- ★ ช่วยในการดัดแปลง แก้ไข สะดวกและรวดเร็ว
- ★ ช่วยให้ผู้อื่นศึกษาการทำงานได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น
- ★ ช่วยให้เข้าใจง่าย เพราะสื่อด้วยภาพ สะดวกในการพิจารณาลำดับขั้นตอนในการทำงาน

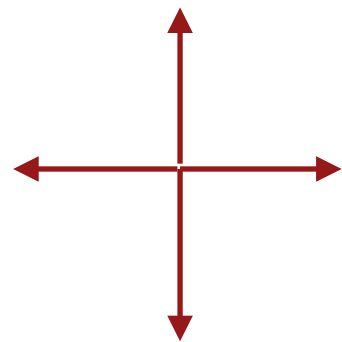
การเขียนผังงานที่ดี

- ★ ใช้สัญลักษณ์ตามที่กำหนด
- ★ ใช้ลูกศรแสดงทิศทางการไหลของข้อมูลจากบนลงล่างหรือจากซ้ายไปขวา
- ★ คำอธิบาย ในภาพสั้นกระชับรัด เข้าใจง่าย
- ★ ทุกแผนภาพต้องมีลูกศรแสดงทิศทางเข้า - ออก
- ★ ไม่ควรโยงเส้นเชื่อมผังงานที่อยู่ไกลมากๆ ควรใช้สัญลักษณ์จุดเชื่อมต่อแทน
- ★ ผังงานควรมีการทดสอบความถูกต้องของการทำงานก่อนเขียน

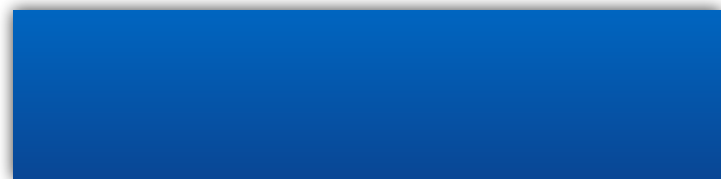
สัญลักษณ์มาตรฐาน

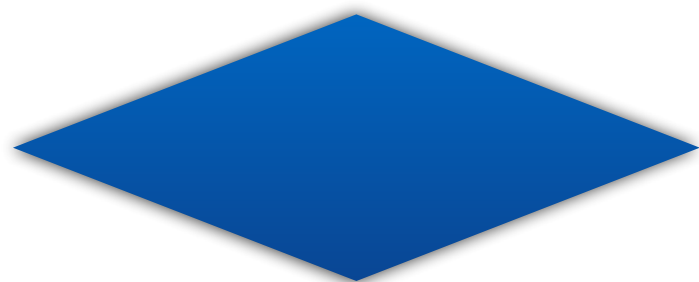
จุดเริ่มต้น/จุดสิ้นสุด(Start/Finish)

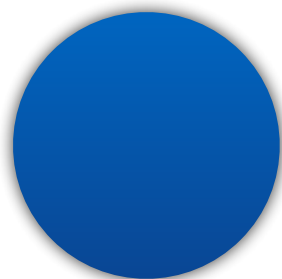
ทิศทางการไหล (Flow)

แสดงกิจกรรม หรือ ขั้นตอน (Activity)

การตัดสินใจ (Decision)

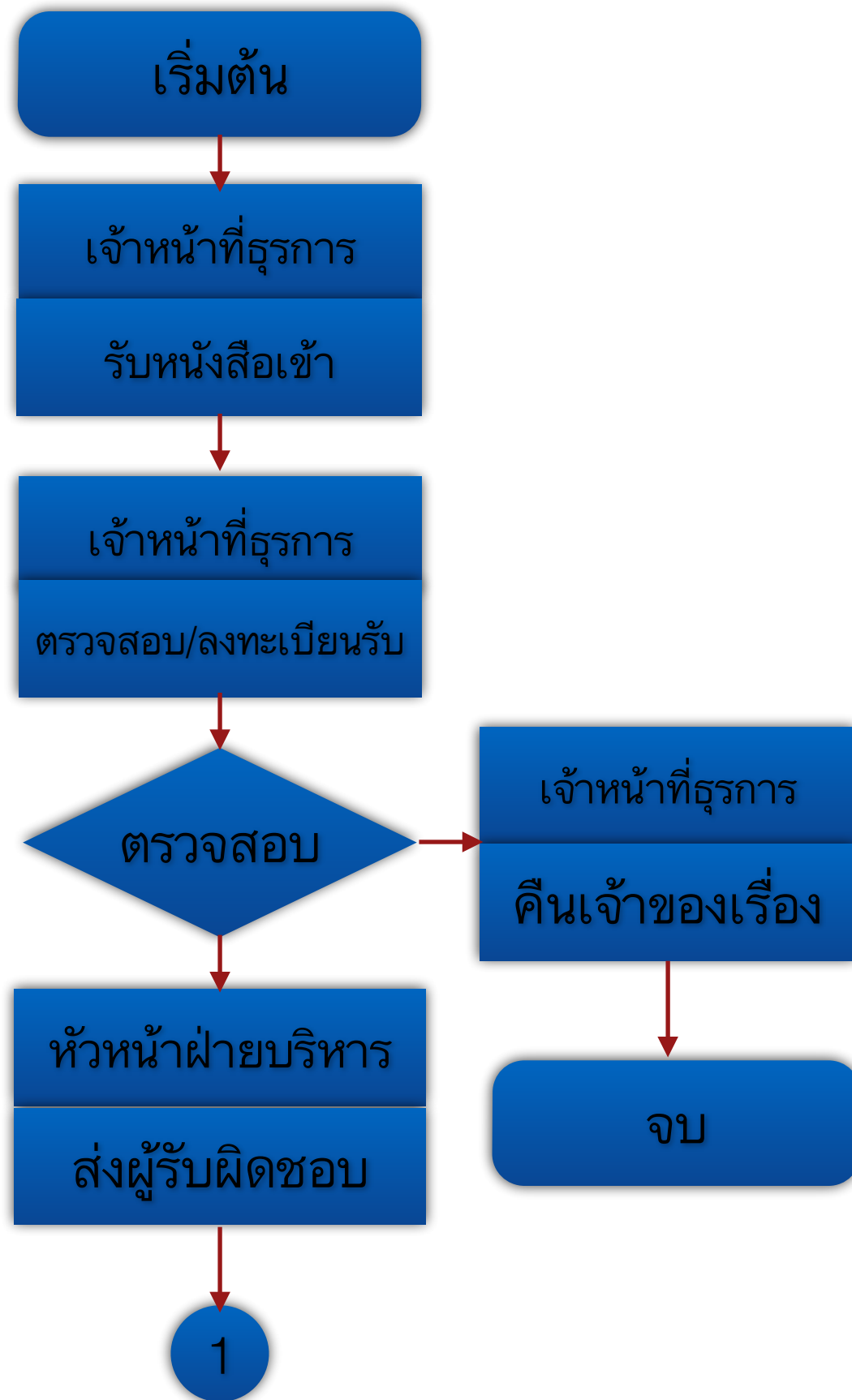

จุดเชื่อมต่อ (Connection)

ผังกระบวนการ

รายละเอียด

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

รับหนังสือเข้า

หนังสือเข้า
สิ่งที่ส่งมาด้วย

สิ่งที่ส่งมาด้วย

W1-AM-01

หนังสือเข้า
สิ่งที่ส่งมาด้วย

ประเภทเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติงาน	ชื่อเอกสาร:งานสารบรรณ	หน้าที่ : ๑ ของ ๑๒
	วันที่ใช้บังคับ : ๑ เมษายน ๒๕๕๘	แก้ไข

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านสารบรรณของสำนักงานรัฐมนตรี

๒. ขอบเขต

ครอบคลุมการรับ - ส่งหนังสือ การจัดทำหนังสือ การเก็บหนังสือ
การแจกจ่ายหนังสือให้ผู้เกี่ยวข้อง และการทำลายหนังสือ

๓. นิยาม

เจ้าหน้าที่ธุรการ หมายถึง ผู้มีหน้าที่ลงทะเบียนรับ - ส่งหนังสือ

วิธีปฏิบัติงาน (WORK INSTRUCTION)

- ★ คือ เอกสารที่อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานของงานใดงานหนึ่ง ตั้งแต่ต้นจนจบ (STEP BY STEP) ว่าต้องทำอะไร

ประโยชน์ของเอกสารวิธีปฏิบัติงาน

- ★ เพื่อป้องกันการดำเนินงานผิดพลาดหรือไม่สม่ำเสมอ
- ★ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการเดียวกัน
- ★ ใช้เป็นเกณฑ์ควบคุม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน
- ★ เป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ใหม่
- ★ เป็นแนวทางในการทบทวนและตรวจติดตามคุณภาพภายใน

คุณสมบัติเอกสาร Procedure และ Work Instructionที่ดี

- ★ ใช้รูปแบบที่เหมาะสม เป็นระเบียบเรียบร้อย
- ★ ใช้ภาษา หรือถ้อยคำที่อ่านได้ง่าย ชัดเจน
- ★ อ่านแล้วรู้ลำดับของการปฏิบัติว่าจะอะไรก่อนหลัง
- ★ ต้องรู้ว่าระบบหรืองานนั้น จะต้องบันทึกอะไรบ้าง
ใช้แบบฟอร์มใด(ถ้ามี)
- ★ ไม่ควรบีบรัดจนเกินไป จนปฏิบัติไม่ได้ อาจยืดหยุ่นตามความจำเป็น
- ★ ใช้รูปแบบที่เหมาะสม อ่านง่าย สื่อความชัดเจน
- ★ ควรเขียนเรียงลำดับเป็นข้อๆ ว่าขั้นตอนใดเกิดก่อน เกิดหลัง

เทคนิคการเขียนเอกสารวิธีปฏิบัติงาน

- ★ ไม่มีรูปแบบกำหนดเฉพาะ
- ★ กำหนดเรื่องที่จะเขียน
- ★ เขียนอธิบายงานที่ทำเป็นลำดับ ขั้นตอน ลึ้นและกระชั้น
- ★ ระบุเกณฑ์คุณภาพของงาน (ถ้ามี)
(CRITERIA FOR WORKMANSHIP)
- ★ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และอาจใช้รูปภาพ รูปวาด แผนภาพ หรือ ตารางประกอบ

เทคนิคการเขียนเอกสารวิธีปฏิบัติงาน(ต่อ)

- ★ ระบุตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน ให้ชัดเจน
- ★ กรณีต้องมีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน ให้ระบุไว้ด้วย
- ★ อ้างถึงหรือแนบแบบฟอร์มที่ต้องใช้ไว้ด้วย
- ★ ถ้าเป็นเรื่องคล้ายกัน หรือหมวดเดียวกัน อาจรวมเล่มได้
- ★ ควรให้ผู้ปฏิบัติงาน ร่วมทบทวนเอกสาร เพื่อแก้ไขเอกสารให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง

หัวข้อของเอกสาร ProcedureและWork Instruction

ขอบข่ายที่เอกสารนี้ใช้ ใช้กับหน่วยงานใด อาจรวม
Where ,When ที่ไหน เมื่อไหร่

- ★ คำจำกัดความ เพื่ออธิบายศัพท์ให้เข้าใจตรงกัน
- ★ ขั้นตอนการปฏิบัติไว้อธิบาย Who,What,How,When, Where ควรเขียนเป็นข้อๆเรียงลำดับก่อนหลัง
- ★ บันทึก ไว้อธิบายว่าระบบนี้ต้องทำบันทึกอะไรบ้าง
- ★ เอกสารอ้างอิง ถ้าเชื่อมกับเอกสารอื่นควรระบุเอกสารนั้นด้วย
- ★ ประวัติการแก้ไข ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของเอกสาร

หลักการเขียน Procedure และ Work Instruction

- ★ ใช้สื่อ และภาษาที่เหมาะสมกับคนใช้เอกสาร

- ★ ยึดหลักการ 5 W 1 H

- ★ Who เอกสารต้องระบุว่าใคร

- ★ What ทำอะไร

- ★ When ทำเมื่อไหร่

- ★ Where ทำที่ไหน

- ★ Why ทำไปทำไม (วัตถุประสงค์อะไร)

- ★ How ทำอย่างไร

เอกสารสนับสนุน (SUPPORTING DOCUMENT)

คือ เอกสารอื่นๆ ที่ใช้เป็นแนวทางหรืออ้างอิง
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น

- ★ แบบฟอร์ม
- ★ มาตรฐานอ้างอิง
- ★ ใบบรรยายลักษณะงาน (JOB DESCRIPTION)
- ★ เอกสารทางเทคนิค (TECHNICAL DOCUMENT)
- ★ ข้อกำหนดผลิตภัณฑ์ (PRODUCT SPECIFICATION)

ด้วยรัก และ ปรารถนาดี